

FAC

Flevolands Agrarisch Collectief

Overzicht Beheerpakketten

Grasland en Open Akker

Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer

Beheerjaar 2018

FAC-versie 2.3

5 april 2018

Uitgave van:

Coöperatie Flevolands Agrarisch Collectief

Gebaseerd op:

Beheerpakketten ANLb

Versie Beheerjaar 2018

Definitief 1.0 oktober 2017

Inhoud

Opbouw van de beheerpakketten	1
Definitie jaarlijks en periodiek beheer i.r.t. de beheereisen	2
Protocol Chemische Bestrijding	2
Overzicht beheerpakketten ANLb 2018	3
Cumulatie en Grondgebruik.....	4
Beschrijving per beheerpakket	5
1 Grasland met rustperiode	5
3 Plas-dras	6
4 Legselbeheer	7
5 Kruidenrijk grasland.....	8
7 Ruige mest	9
14 Stoppeland.....	10
15 Wintervoedselakker	11
16 Vogelakker	12
19 Kruidenrijke akkerranden	14
Bijlage: Omschrijving [nr's] uit Koppeltabel.....	16

FAC

Flevolands Agrarisch Collectief

Opbouw van de beheerpakketten

De pakketten zijn opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Beheereisen

Dit zijn de beheermaatregelen en –voorschriften die opgenomen zijn in de Koppeltabel en waarop de beheervergoeding is gebaseerd. Dit zijn de maatregelen waarop de NVWA in opdracht van RVO.nl (EU controle en verificatie) zal controleren. De bestaande beheereisen zijn hierin opgenomen. Achter elke beheereis staat tussen []-en een nummer. Dit nummer verwijst naar het nummer van de beheeractiviteit in de Koppeltabel (zie Bijlage).

2. Aanvullende beheervoorschriften

Dit zijn voorschriften aanvullend aan de beheereisen en die vooral een verdere detaillering en invulling van de beheereisen zijn. Deze aanvullende voorschriften zijn van belang om daadwerkelijk natuurkwaliteit c.q. behoud van doelsoorten te realiseren. Het collectief zal toezien dat deze voorschriften, naast de beheereisen, door de deelnemers worden nageleefd.

3. Pakketten

Voor diverse pakketten zijn meerdere varianten ontwikkeld. Deze staan beschreven onder het kopje ‘Pakketten’. In een enkel geval worden hierbij ook eisen vermeld, die voor die variant gesteld worden aan het beheer. Deze eisen vallen onder de ‘beheereisen’ en worden steekproefsgewijs door de NVWA gecontroleerd.

4. Flevoland, invulling beheerplan

Voor Flevoland zijn diverse maatwerkpakketten ontwikkeld, die uiteindelijk als variant in een bestaand pakket zijn opgenomen. Hiermee wordt doorgedaan als daar behoefte aan is. Daarnaast zijn er omwille van het behalen de doelen c.q. verhogen van de kans daarop aanvullende voorschriften beschreven. Dit kan voortkomen uit het Natuurbeheerplan van de provincie, maar kan ook een resultante zijn van een ecologische toets, danwel afstemming met de financier.

5. Meldingen

Bij een aantal pakketten en/of pakketvarianten moet op tijd een melding gedaan bij RvO. Het gaat om het melden van de ingangsdatum van bepaalde activiteit en/of het melden van de datum waarop het beheer uitgevoerd is. Een ingangsdatum van een rustperiode moet in de regel uiterlijk 5 werkdagen voorafgaand aan de ingangsdatum via SCAN-GIS bij RvO gemeld worden. Uitgevoerd periodiek beheer (beheer dat niet elk jaar wordt uitgevoerd) moet in de regel uiterlijk 14 kalenderdagen nadat het beheer is uitgevoerd bij RvO gemeld worden via SCAN-GIS

Zie voor specifieke informatie over de aanpak rond de meldingen ‘werkwijze voor meldingen en wijzigingen’

Definitie jaarlijks en periodiek beheer i.r.t. de beheereisen

In de beheereisen van de diverse beheerpakketten bestaat een onderscheid in de frequentie van de uitvoering van het beheer:

- Jaarlijks beheer;
- Gefaseerd of periodiek beheer (met beheercyclus langer dan één jaar).

Bij beheerpakketten met jaarlijks beheer, bijvoorbeeld akkerranden die jaarlijks opnieuw worden ingezaaid, of grasland met een rustperiode, moet dit beheer jaarlijks op de afgesproken locatie worden uitgevoerd conform de afspraken in het beheercontract. Alle beheereisen gelden dan elk jaar voor alle individuele ANLB-percelen, dus op element niveau.

Daarnaast zijn er diverse beheerpakketten waarin de beheereisen gewenste ruimte laten voor een gefaseerde of periodieke uitvoering van het beheer, zoals bij deze twee voorbeelden:

- Ecologisch slootschonen (pakket 12b): minimaal 25 % tot maximaal 75% van het leefgebied onder beheer is jaarlijks geschoond en/of gemaaid.
- Hakhoutbeheer (pakket 20b): minimaal 5% tot maximaal 35 % van het leefgebied is jaarlijks gesnoeid.

Bij dit soort pakketten is het niet wenselijk dat jaarlijks van elk element een deel wordt geschoond of afgezet. Bij pakketten met een gefaseerd of periodiek beheer (dus met een beheercyclus langer dan één jaar) hoeven de beheereisen daarom niet op element of perceelsniveau te worden gerealiseerd, maar op het niveau van het gehele leefgebied. Dat betekent dat de beheereisen voor eerdergenoemde voorbeelden als volgt kunnen worden vertaald:

- Ecologisch slootschonen (pakket 12b): jaarlijks is minimaal 25% tot maximaal 75 % van het totale oppervlak waarop dit beheerpakket is afgesloten binnen het leefgebied, geschoond en/of gemaaid.
- Hakhoutbeheer (pakket 20b): Jaarlijks is minimaal 5% tot maximaal 35% van het totale oppervlak van dit beheerpakket binnen het leefgebied gesnoeid

Meer informatie hierover kan gevonden worden in de intekeninstructie van SCAN-ICT.

Protocol Chemische Bestrijding

Het protocol gebruik 'herbiciden in pakketten open akkerland' kunt u inzien als u de onderstaande link opent in uw browser:

http://scan-collectieven.nl/system/files/documenten/protocol_gebruik_herbiciden_in_pakketten_open_akkerland.pdf

of via de website van het collectief:

www.flevolandsagrariscollectief.nl , onder de menu-items: ANLb, Voorwaarden.

Overzicht beheerpakketten ANLb 2018

Pakketnaam	Nr	Pakketvariant	Tarief / ha	
Grasland met rustperiode	1	a	rust van 1 april tot 1 juni	€ 333,39
		b	rust van 1 april tot 8 juni	€ 485,90
		c	rust van 1 april tot 15 juni	€ 649,70
		l	rust van 1 mei tot 15 juni, voorweiden	€ 273,80
		m	rust van 8 mei tot 22 juni, voorweiden	€ 273,80
Plas-dras	3	c	15 februari – 15 juni	€ 2.403,37
Legselbeheer	4	a	Legselbeheer op grasland (per nest)	max 126,00
		c	Legselbeheer op bouwland (per nest)	max 126,00
Kruidenrijk grasland	5	a	1 april – 15 juni	€ 1.250,54
Ruige mest	7	a	ruige mest	€ 115,60
Stoppelland	14	a	winterstoppel tot 15 mrt	€ 300,00
		d	winterstoppel tot 1 feb	€ 200,00
Wintervoedselakker	15	a1	wintervoedselakker 1 juni – 1 maart	€ 2.277,34
		a2	wintervoedselakker 1 juni – 15 maart	€ 2.530,38
		d1	vanggewas 1 okt - 1 feb	€ 250,00
		d2	vanggewas 1 okt - 15 maart	€ 500,00
Vogelakker	16	a	vogelakker	€ 1.932,00
		b	meerjarige vogelakker	€ 2.530,38
		c	zomervogelakker	€ 1.932,00
Kruidenrijke akkerrand	19	c	9 m breed	€ 2.530,38
		d	12 m breed	€ 2.530,38
		e	15 m breed	€ 2.530,38
		f	18 m breed	€ 2.530,38

Cumulatie en Grondgebruik

Cumulatie is het 'stapelen' van pakketten. In de meeste gevallen is dit niet toegestaan, vanwege ontoelaatbare staatssteun. Er zijn echter uitzonderingen. In onderstaande tabel wordt in de tweede kolom aangegeven welke cumulatiemogelijkheden er zijn. In de derde kolom wordt aangegeven op welk(e) terreintype(n) het pakket toegepast kan worden.

Pakket	Cumulatiemogelijkheden	Grondgebruik
1	Cumulatie toegestaan met 7	Grasland
2	Cumulatie niet toegestaan	Grasland
3	Cumulatie niet toegestaan	Grasland
4a-h	Cumulatie niet toegestaan	Grasland / Bouwland
5	Cumulatie toegestaan met 7	Grasland
7	Toegestaan met 1, 5	Grasland
14	Cumulatie niet toegestaan	Bouwland
15	Cumulatie niet toegestaan	Bouwland
16	Cumulatie niet toegestaan	Bouwland
19	Cumulatie niet toegestaan	Bouwland

Beschrijving per beheerpakket

1 Grasland met rustperiode

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten Koppeltabel)

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) [1]
- *Pakket l, m, q, r, s en t*: Het grasland wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid [3]

Aanvullende beheervoorschriften

- In de rustperiode vinden op het ANLB-perceel geen bewerkingen plaats
- Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan
- Grasland met een rustperiode in de vorm van randen is toegestaan in kleinschalige gebieden en in gebieden die gericht zijn op waterdoelen (droge respectievelijk natte dooradering, of waterkwaliteitsdoelen). Deze randen moeten minimaal 2 meter breed zijn.

Pakketten

De rustperiode betreft de periode:

- a) 1 april tot 1 juni
- b) 1 april tot 8 juni
- c) 1 april tot 15 juni
- l) 1 mei tot 15 juni; het gras wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid
- m) 8 mei tot 22 juni; het gras wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid

3 Plas-dras

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- Het grasland is geïnundeerd (volledig drassig). De inundatieperiode loopt van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) [4]

Aanvullende beheervoorschriften

- De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd.
- *Pakket a t/m d, m*: Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep
- *Pakket e t/m l*: Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water ten minste 5 cm diep
- *Pakket i t/m l*: Bij het afsluiten van het pakket wordt de begindatum van de inundatie in de overeenkomst tussen deelnemer en collectief duidelijk vermeld.
- *Pakket i t/m l*: In de periode tussen 1 mei en 1 augustus wordt een rustperiode gerealiseerd van ten minste a weken (zie beschreven onder pakketten)
- *Pakket n*: Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep, gedurende een periode van tenminste 2 weken
- Advies: minimaal 1x bloten/maaïen na 1 augustus i.v.m. behoud AAN-status perceel

Pakketten

De inundatieperiode betreft de volgende periode:

- a) Van 15 februari tot 15 april
- b) Van 15 februari tot 15 mei
- c) Van 15 februari tot 15 juni
- d) Van 15 februari tot 1 augustus

4 Legselbeheer

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- **Pakket a, c, d, e, f, g, h:** Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen, tenminste via enclaves van minimaal 50 m² (alleen op grasland), dan wel via een rustperiode van datum x tot datum y, waarbij de vrijwaring tenminste 14 kalenderdagen duurt, of via het plaatsen van nestbeschermers. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijv. op stalkaart of via geo-informatie). Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst. [5]
- **Pakket b:** Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) [1]

Aanvullende beheervoorschriften

- In de rustperiode zijn bewerkingen en beweiding niet toegestaan
- **Pakket a en c:** De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen één of meerdere malen afgezocht op aanwezige legsels. Gevonden legsels worden gemarkeerd, geregistreerd, en gemeld bij het Collectief.
- **Pakket a:** Een nestenclave heeft een straal van minimaal 3,5 meter.
- **Pakket c:** Indien een perceel bouwland met nesten wordt bewerkt, dan wordt het nest gespaard door het tijdelijk te verplaatsen, of door middel van een nestbeschermer, of door om het nest heen te werken.
- **Pakket b:** Er wordt een rustperiode in acht genomen van ten minste 15 april tot en met 15 mei. Als eerder dan 15 april legsels worden aangetroffen dan geldt de rustperiode vanaf het moment dat er legsels zijn geconstateerd en gemeld bij het Collectief. In de rustperiode worden geen werkzaamheden uitgevoerd zoals zaaien, frezen, schoffelen en eggen.

Pakketten

- Nestbescherming op grasland
- Rustperiode op bouwland 15 april – 15 mei.
- Nestbescherming op bouwland
- Nestbescherming op grasland met 2 weken rust in de periode van 1 mei tot 1 augustus
- Nestbescherming op grasland met 3 weken rust in de periode van 1 mei tot 1 augustus

Meldingen

- **Melding nestenclaves:** eenmalige, gebundelde melding bij RvO.nl van aanvangsdatum nestenclaves op basis van maaidatum eerste snede per gebied binnen 5 werkdagen na het maaien
 - **Melding nestbeschermers bij beweiding:** melding per perceel bij RvO.nl binnen 5 werkdagen na plaatsen van nestbeschermers.
- **Melding startdatum rustperiode:** binnen 5 werkdagen na start rustperiode

5 Kruidenrijk grasland

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- *Pakketten a t/m g, j en k*: er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) [1]
- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de oppervlakte [7]
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17]
- Minimaal a (zie beschreven onder pakketten) verschillende indicatorsoorten uit [lijst b](#) zijn in transect aanwezig in de periode 1 april tot 1 oktober (groei-eizoen) [19]

Aanvullende beheervoorschriften

- In de rustperiode vinden op de oppervlakte geen bewerkingen plaats
- Het grasland mag niet worden gescheurd en/of gefreesd
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. voor pleksgewijze bestrijding van haarden van zoals akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en brandnetel.
- Uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan buiten de rustperiode (pakket a t/m g, j, k).
- Bemesting is in het geheel niet toegestaan in het geval van pakket h en i.
- Pakketten a t/m c: Het gewas wordt jaarlijks voor 1 augustus afgevoerd door middel van maaien en afvoeren. Tweede / derde keer maaien en afvoeren is toegestaan.
- *Pakketten h en i*: Beweiding van de beheereenheid is toegestaan wanneer de beheereenheid is gelegen langs de randen van een perceel.
- *Bij pakketten a t/m g, j en k*: Bewerkingen en beweiding zijn in de rustperiode niet toegestaan

Pakketten

- a) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 15 juni, 4 verschillende indicatorsoorten
- b) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 22 juni, 4 verschillende indicatorsoorten
- c) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 1 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- d) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 8 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- e) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 15 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- f) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 22 juli, 4 verschillende indicatorsoorten
- g) Kruidenrijk grasland met rustperiode van 1 april tot 1 augustus, 4 verschillende indicatorsoorten

7 Ruige mest

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- Bemesting met ruige stalmest is verplicht [6]

Aanvullende beheervoorschriften

- Op de beheereenheid wordt in een kalenderjaar ten minste 10 en maximaal 20 ton ruige stalmest per hectare uitgereden.
- De ruige stalmest wordt in één keer tussen 1 februari en de begindatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket, óf vanaf de dag volgend op de einddatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket tot 1 september opgebracht, waarbij per beheerjaar slechts één melding gedaan mag worden.
- Van het uitrijden van de ruige stalmest wordt binnen twee weken na dat uitrijden melding gedaan in het administratiesysteem van het Collectief. De melding gaat vergezeld van een kaart met een topografische ondergrond waarop de beheereenheid is, dan wel beheereenheden zijn, aangegeven waarop de ruige stalmest is uitgereden.

Pakketten

- a) Ruige mest

Meldingen

- Melding uitgevoerd beheer per perceel bij RvO binnen 14 kalenderdagen na uitrijden

14 Stoppeland

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) [1]
- Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van datum x tot datum y uit gewas a of meerdere gewassen b of gewasresten c, zoals beschreven onder pakketten. [9]

Aanvullende beheervoorschriften

- In de rustperiode vinden in de oppervlakte geen bewerkingen plaats en wordt er niet beweid.
- Bemesting van de beheereenheid is niet toegestaan tijdens de rustperiode.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het [Protocol Chemische bestrijding](#) bij agrarisch natuurbeheer, gepubliceerd op de Portaal van SCAN-Office.

Pakketten

- a) Winterstoppel: rustperiode tussen 1 november en 15 maart van het volgende jaar met graanstoppel als gewasrest
- b) Oogstresten als wintervoedsel: in de periode *van 15 oktober tot 31 december geldt een rustperiode van minimaal 4 weken waarin de oogstresten van suikerbieten, winterwortel, witlof of pastinaak beschikbaar zijn*. Startdatum wordt 5 werkdagen voor ingangsdatum rustperiode gemeld bij RvO.nl
- c) Oogstresten als wintervoedsel: rustperiode van 1 december tot 1 februari met oogstresten van suikerbieten, winterwortel, witlof en/of pastinaak.
- d) Winterstoppel: rustperiode tussen 1 november en 1 februari van het volgende jaar met graanstoppel als gewasrest

Flevoland, invulling beheerplan:

Aanvullende (beheer)voorschriften voor de pakketten a en d:

- T.b.v. de veldleeuwerik: sterke voorkeur voor open veld, dus niet langs wegen en hoog opgaande elementen zoals bos

Aanvullende (beheer)voorschriften voor de pakketten b en c:

- De beheereenheid is minimaal 25 meter breed en 2 hectare groot.
- In de nabijheid bevinden zich geen hinderlijke verstoringselementen.
- Combinaties van deze percelen in elkaars directe nabijheid dienen minimaal 5 ha te omvatten.
- Het gewas wordt na 15 oktober geoogst.
- Het perceel wordt voor de rustperiode niet zodanig bewerkt dat de oogstresten niet meer beschikbaar zijn.
- Het is buiten de rustperiode toegestaan de beheereenheid te woelen.
Wanneer foeragerende zwanen op de oogstresten (willen gaan) foerageren, wordt het perceel en de omliggende percelen of stroken van min. 100 m met rust gelaten.

15 Wintervoedselakker

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) [1]
- *Pakket a, b en c*: Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) uit zomergraan, wintergraan, bladrammenas of een combinatie van deze gewassen. [9]
- *Pakket d*: Minimaal 90 % van de beheereenheid bestaat van datum x tot datum y (zie beschreven onder pakketten) uit een geschikt vanggewas. [9]

Aanvullende beheervoorschriften

- In de rustperiode vinden in de oppervlakte geen bewerkingen plaats en wordt er niet beweid
- Bemesting van de beheereenheid is niet toegestaan tijdens de rustperiode.
- Wintergraan kan niet twee jaar achtereen op hetzelfde perceel worden geteeld. Men dient op een ander perceel verder te gaan.
- De beheereenheid dient jaarlijks tussen 16 maart en 30 april (pakket a) of tussen 1 juni en 1 oktober (pakketten b en c) te worden ingezaaid met een gangbare zaaidichtheid, voor zover het zomergraan of bladrammenas betreft. Wanneer gekozen wordt voor een combinatie van gewassen, dienen deze in stroken naast elkaar geteeld te worden.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het [Protocol Chemische bestrijding](#) bij agrarisch natuurbeheer, gepubliceerd op Portaal van SCAN-Office.
- Collectief stelt een lijst op van geschikte vanggewassen op basis van de lijst 'erkende vanggewassen in kader van vergroening pijler 1'

Pakketten

- a) Wintervoedselakker 1 juni – 1 maart
- b) Wintervoedselakker 1 oktober – 15 maart
- c) Wintervoedselakker 1 oktober – 1 augustus
- d) Wintervoedselakker 1 oktober – 1 februari

Flevoland, invulling beheerplan:

Varianten:

- a1: Zomergraan van 1 juni – 1 maart
- a2: Zomergraan van 1 juni – 15 maart
- d1 = Vanggewas van 1 oktober – 1 februari
- d2 = Vanggewas van 1 oktober – 15 maart

Aanvullende (beheer)voorschriften pakket d:

- De beheereenheid is minimaal 25 meter breed en 2 hectare groot.
- Inzaai van een door het Collectief toegestaan (mengsel van) vanggewas(sen).
- Enige zaadvorming wordt nagestreefd: dus liefst voor 1 augustus zaaien

16 Vogelakker

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- *Pakket a*: Minimaal 90 % van de oppervlakte bestaat tussen 1 juni en 31 december uit één van de volgende gewassen: granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klaver), groene braak, bladrammenas, gras of een combinatie van deze [9]
- *Pakket b en c*: Minimaal 90 % van de oppervlakte bestaat tussen 1 juni en 15 november uit één van de volgende gewassen of teelten: granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klaver), groene braak, bladrammenas, gras of een combinatie van deze [9]

Aanvullende beheervoorschriften

- Van het niet beteelde gedeelte (braak) wordt jaarlijks maximaal 50 % gemaaid, en wel na 1 augustus.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het [Protocol Chemische bestrijding](#) bij agrarisch natuurbeheer, gepubliceerd op Portaal van SCAN-Office.
- Pakket a: Het graan blijft staan tot 15 maart van het volgende kalender jaar en dient daarna geklepeld of gemaaid en daarna ondergewerkt of afgevoerd te worden in het geval dat er een zomergraan wordt gezaaid. Wordt er opvolgend een wintergraan gezaaid dan dient het graan tot 1 juli van het volgende kalender jaar te blijven staan en dient daarna geklepeld of gemaaid en daarna ondergewerkt of afgevoerd te worden, waarna het wintergraan tussen 1 oktober en 1 december gezaaid dient te worden.
- Pakket a en c: De eiwitgewassen worden jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.
- De gedeeltes met eiwitgewassen, braak en graan worden in stroken naast elkaar geteeld.
- Het graan wordt in gangbare dichtheden gezaaid in de gangbare periode en mag niet worden geoogst
- Pakket a en c: De oppervlakte mag alleen worden bemest op het gedeelte met eiwitgewassen, en wel binnen 2 dagen na een maibeurt. Als er bemest wordt is alleen rundermest toegestaan. Andere vormen van dierlijke mest en kunstmest zijn niet toegestaan.
- Pakket a wordt van 1 juni tot en met 31 december niet beweid
- Pakket b en c worden van 1 juni tot en met 15 november niet beweid

Pakketten

- a) Vogelakker
- b) Meerjarige vogelakker
- c) Zomervogelakker

Flevoland, invulling beheerplan:

Het doel van de vogelakker is het bieden van **broedgelegenheid** en **voedsel** in de zomer en in de winter.

- De basis daarvoor is een eiwitgewas: luzerne op klei of rode klaver op zand, met stroken natuurbraakmengsel en granen.
- Uitgaande van een maaibreedte van de luzerne van 9 meter is een praktische indeling:
 - Aan alle zijden (kopakkers, zijkanten) een breedte van 18 meter aanhouden
 - op de lange zijde starten met een natuurbraakmengsel van 9 meter
 - dan 18 meter luzerne gevolgd door een graanmengsel van 9 meter
 - dan weer luzerne, natuurbraakmengsel, luzerne, graan, luzerne, etc.
 - Dit betekent dat het aandeel luzerne ca 75% zal zijn.
- Het natuurbraakmengsel bestaat uit grassen en kruiden en is bedoeld als zomervoedsel.
- De stroken met graan bestaan voornamelijk uit zomergraan, dat tot 15 maart blijft staan en dient als wintervoedsel.
- Als de veldleeuwerik de doelsoort is dan worden de stroken graan bij voorkeur vervangen door het pakket 'stoppelland' (zie pakket 14a).
- Het eiwitgewas kan volgens gangbare praktijk geoogst worden. Doordat de periode tussen de maaibeurten langer is dan bij gras is de kans van slagen van broedsels aanzienlijk beter. Dit geldt zeker voor veldleeuweriken:
 - wacht met eerste keer maaien tot 25 mei, dan zijn de eerste jongen van de veldleeuwerik waarschijnlijk vliegvlug (controleer dat vooraf)
 - houdt daarna minimaal 50 dagen aan tussen de maaibeurten; dat is de periode die nodig is om een nest groot te brengen.
- Natuurbraakstroken: bij de tweede maaibeurt van de luzerne of klaver kan eenderde tot de helft van iedere strook meegemaaid worden (en dus ook mee verkocht worden met de luzerne). Bij de derde maaibeurt moet een derde tot de helft afgevoerd worden. Er moet altijd iets bloeiends staan in het groeiseizoen.
- De duur is 3 tot 4 jaar, dus daarna verplaatsen. Eerder verplaatsen kan ook, maar dan is inzaai in het najaar gewenst en bij éénjarige luzerne noodzakelijk.
- Er is een sterke voorkeur voor eenheden groter dan 5 hectare. Deze kunnen gaan fungeren als kerngebieden.

19 Kruidenrijke akkerranden

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten [nr] in Bijlage Koppeltabel)

- Pakket a t/m g: Minimaal 90 % van de oppervlakte bestaat van 1 juni tot 1 september uit één van de volgende gewassen of teelten: gras, granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klaver), groene braak of een combinatie van deze. [9]
- *Pakket h*: Minimaal 90 % van de oppervlakte bestaat van 15 juli tot 1 oktober uit één van de volgende gewassen of teelten: gras, granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klaver), groene braak of een combinatie van deze. [9]
- *Pakket i*: Minimaal 90 % van de oppervlakte bestaat van 1 januari tot 15 juni uit één van de volgende gewassen of teelten: gras, granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klaver), groene braak of een combinatie van deze. [9]

Aanvullende beheervoorschriften

- Het Collectief stelt een beheerplan op, waarin o.a. de gekozen akkerrandvariant en het bijbehorend beheer in relatie tot het doel worden onderbouwd met gebruikmaking van de Soortenfiches. In het beheerplan wordt aangegeven en onderbouwd welke opbouw de rand heeft (aandeel kruiden, braak, graan e.d.), hoe vaak en wanneer de rand gemaaid wordt, en hoe vaak en wanneer de rand eventueel kan worden geploegd en her ingezaaid.
- Als er een kruidenmengsel wordt ingezaaid, wordt in het beheerplan (zie vorig punt) bepaald welke zaaimengsels en welke zaaidichtheden gebruikt mogen worden.
- De oppervlakte mag in de periode van 1 september tot 15 april geploegd worden, afhankelijk van het beheerplan (zie eerste punt).
- Bij maaiwerkzaamheden wordt het maaisel binnen een maand afgevoerd, tenzij in het beheerplan (zie eerste punt) gegronde redenen zijn aangevoerd om dit niet te doen.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het [Protocol Chemische bestrijding](#) bij agrarisch natuurbeheer, gepubliceerd op Portaal van SCAN-Office.
- Daar waar ploegen is toegestaan, mag ook een andere diepe grondbewerking worden toegepast.
- Bemesting van de beheereenheid is niet toegestaan, tenzij het gaat om een rand van tenminste 9 meter breed (pakket c, d, e of f) waarin kruiden of granen zijn ingezaaid. In dat geval is een bemesting met vaste mest toegestaan, indien dit passend is binnen het beheerplan (zie eerste punt).
- Pakket a t/m g wordt niet beweid van 1 juni tot 1 september
- Pakket h wordt niet beweid van 15 juli tot 1 oktober
- Pakket i wordt niet beweid van 1 november tot 15 juni en aanvullend bestaat de oppervlakte vanaf 1 november tot 1 januari uit één van de bij de beheereisen genoemde gewassen of teelten of een combinatie van deze.
- Pakket h is in overleg met Waterschappen alleen toegestaan langs tuinbouwpercelen in Categorie Water
- Pakket i is in overleg met Waterschappen alleen toegestaan langs bollenpercelen in Categorie Water

Pakketten

- a) De beheereenheid is een rand van minimaal 3 meter breed.
- b) De beheereenheid is een rand van minimaal 6 meter breed.
- c) De beheereenheid is een rand van minimaal 9 meter breed.
- d) De beheereenheid is een rand van minimaal 12 meter breed.
- e) De beheereenheid is een rand van minimaal 15 meter breed.
- f) De beheereenheid is een rand van minimaal 18 meter breed.
- g) De beheereenheid is een rand van minimaal 1,5 meter breed.
- h) De beheereenheid is een rand (zie beheervoorschriften)
- i) De beheereenheid is een rand (zie beheervoorschriften)

Flevoland, deel invulling beheerplan: agrarisch natuurbeheer

Het doel van de akkerrand is het bieden van voedsel (en schuilgelegenheid) voor vogels.

- Breedte vanaf 9 meter: uitsluitend de pakketten c - f
- Als veldleeuwerik en/of grauwe kiekendief doelsoort zijn, dan is er sterke voorkeur voor open veld, dus niet langs wegen en hoog opgaande elementen zoals bos.
- Alleen meerjarige randen, die na overleg (in 3de of 4de jaar) verplaatst mogen worden.
- Voorgeschreven maaibeheer:
 - maaien buiten broedseizoen, dat is vóór 1 april en na 1 augustus. Niet te laat (uiterlijk in september), zodat akkerranden enigszins ruig de winter ingaan.
 - Zorg dat bij iedere maaibeurt minimaal eenzesde van het oppervlak ongemaaid blijft.
 - Bij voorkeur maaisel afvoeren (hoog klepelen is mogelijk een alternatief).
- Berijden:
 - in de rustperiode van 1 april tot 1 augustus mag alleen over vaste rijpaden worden gereden (dat is maximaal 10% van de oppervlakte);
 - tot 1 september mag maximaal 10% van het oppervlakte 'zwart' zijn!
 - buiten de rustperiode mag maximaal 30% van de oppervlakte worden bereden.
 - Verplicht onderhoud aan sloten is toegestaan.

Bijlage: Omschrijving [nr's] uit Koppeltabel

[nr]	Omschrijving in Koppeltabel
1	Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y.
3	Het grasland wordt vanaf 1 maart en vóór de rustperiode niet gemaaid.
4	Het grasland is geïnundeerd (volledig drassig). De inundatieperiode loopt van datum x tot datum y.
5	Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen, tenminste via enclaves van minimaal a m ² (alleen op grasland) danwel via een rustperiode van
6	Bemesting met ruige stalmest is verplicht
7	Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max 10 % van de oppervlakte.
8	Beweiding is verplicht vanaf datum x tot datum y met minimale a en maximale veebezetting b (GVE/ha)
9	Minimaal f% van de oppervlakte bestaat van datum x tot datum y uit gewas a of meerdere gewassen b of gewasresten c.
11	Er wordt gevrijwaard voor beschadiging door vee van datum x tot datum y
16	Watergang heeft (via natuurlijke of kunstmatige voorziening) vrij toegang, na onderlopen wordt er schoongemaakt
17	Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.
18	Door een tijdelijke, plaatselijke voorziening is het oppervlaktewaterpeil van datum x tot datum y minimaal a cm hoger dan eerste volgende watergang.
19	Minimaal a verschillende indicatorsoorten uit lijst b zijn in transect aanwezig in de periode x tot y
20	Het grasland is na datum x tot datum y van het volgende kalenderjaar niet bewerkt
21	Van datum x tot datum y is beweiding toegestaan met maximale veebezetting b (GVE/ha)
22	Minimaal f% tot maximaal g% van het leefgebied onder beheer is jaarlijks gesnoeid.
23	Minimaal f% tot maximaal g% van het leefgebied onder beheer is jaarlijks geschoond en/of gemaaid
24	Snoeiafval is verwijderd of op rillen gelegd in het element en/of maaiafval is verwijderd
26	Jaarlijks is op minimaal f% tot maximaal g% van het leefgebied onder beheer bagger vanuit een waterelement op aangrenzende landbouwgrond gespoten
27	De peilscheiding is jaarlijks schoongemaakt en/of onderhouden
29	In aangewezen gebieden zijn tussen de aardappelruggen minimaal k drempeljes van minimaal l cm hoog per m m aanwezig met een minimale afstand van o m onderling
30	Gewasresten (zoals bijvoorbeeld maaisel, stro) , al dan niet opgebracht, zijn ondergewerkt binnen a weken na aanbrengen